

- ▶ csomagkapcsolt (X.25) hálózaton keresztül,
- ▶ kapcsolt telefonvonalon IBM-kompatibilis terminálokon keresztül,
- ▶ helyi terminálon (az Infonet Kft. telephelyén).

Az online használat betanulásához az Infonet Kft. különböző kedvezményeket nyújt, például két hét ingyenes gyakorlási időt saját számítógéppontjában. A szolgáltatások árát itt nem részletezem, csupán néhány jellemző számot említek meg: a nyomtatott és a mágneslemez információszolgáltatás ára azonos, legfeljebb 6400 Ft, ez azonban a megrendelt témák számának növekedésével csökken. Az online hozzáférés napi 6 órás időtartamban; a keresés idejétől, illetve a találatok számától függetlenül egyelőre átalánydíjas, havi 8000 Ft. (Ehhez a telefon vonalhasználati díja még hozzáadódik.)

Átalakulóban lévő gazdaságunkban a szakmai információ iránti igény a – létfenntartással összefüggő – súlyos napi gondok mellett sajnos háttérbe szorult. Lassan kezdenek csak felfigyelni az emberek arra, hogy az információ hiánya végét veheti vállalkozásaik sikerének is, hiszen a jelentős műszaki fejlesztések és eredmények ismerete nélkül szakmájában nehezen lesz bárki is versenyképes.

Ma is számosan igénylik a szakirodalmi tájékoztatás különböző formáit, de csak kevesen tudják beszerezni a drága folyóiratokat és más kiadványokat,

amelyek feldolgozása és szelektálása önmagában is időigényes feladat. Ezeket az igényeket egyedül a szakmai információszolgáltatás korszerű formái tudják rugalmasan, a felhasználóhoz alkalmazkodva kielégíteni.

Annak tudatában, hogy ez a felismerés egyre szélesebb körben hatja át a szakmai közvéleményt, további célokat tűztünk ki adatbázis-szolgáltatásunk fejlesztésére. Tervezzük a feldolgozandó folyóiratok számának növelését úgy, hogy a nem számítástechnikai, pl. az orvostudományi, a biológiai, az agrárpari stb. szakfolyóiratok számítástechnikai vonatkozású írásai is teljeskörűen beépüljenek. Tervezzük továbbá a külföldi adatbázisokból átvett információ közvetítését is. Fejlesztetni akarjuk az online keresés módszereit is, olyan megoldásokkal, amelyek lehetővé teszik adataink elérését különféle hardvereszközökkel és különféle információs közegekben.

Elképzeléseink már kialakultak, a megvalósításokhoz az anyagi eszközöket kell megteremtünk. Ez a munka nem ígér gyors (elsősorban üzleti) sikert, de optimizmusunkat táplálja az a meggyőződésünk, hogy hasznos tevékenységet végzünk, és hogy az ország gazdasági stabilizálódásával a társadalom információéhsége is növekedni fog.

Selényi Endréné
(Számalk Infonet Kft.)

Az IFLA könyvtárosegyesületeket segítő kerekasztalról

Az IFLA könyvtárosegyesületek irányítási-vezetési kérdéseivel foglalkozó kerekasztala, a *Round Table for Management of Library Association (RTMLA)*, megalakulásakor nevében is kifejezésre juttatta legfőbb célját. Kitűnt ugyanis, hogy az IFLA igen tagolt és árnyalt szakmai szerveződése sem teszi szükségtelenné egy olyan szervezet megalakulását, amely a könyvtárosegyesületek intézményes működésével foglalkozna, és programját az ezzel kapcsolatos problémák megoldására alakítaná ki.

Az RTMLA 1984-ben jött létre, és jelenleg már 72 könyvtárosegyesület a tagja, köztük a *Magyar Könyvtárosok Egyesülete*. Az elnöki tisztelet *Russel Bowden* (LA, Egyesült Királyság) tölti be. Tevékenységét egyre nagyobb figyelem kíséri. Az IFLA vezetősége 1990-ben úgy döntött, hogy az 1992. évi, Újdelhiben rendezendő konferenciához kapcsolódóan az RTMLA előzetes konferenciát tarthat.

Az RTMLA eddigi jelentősebb *programjai*:

- ▶ **Guidelines for Management of Library Associations.** Ez az igen tartalmas kézikönyv *Russel Bowden* szerkesztésében és több szakértő közreműködésével 1990-ben jelent meg. Elsősorban az újonnan alakuló, fejlődő egyesületeknek szolgál útmutatóként, de hasznos tanácsokra lel benne a már tapasztalt egyesületek vezetője is.

- ▶ **Library Association Resource Center (LARC).** Ez egy olyan program, amelynek célja, hogy a könyvtárosegyesületek adataiból részletes adattár jöjjön létre valamennyi könyvtárosegyesület és intézmény számára. Az adattár kiépítésében *Dick Reumer* irányításával (NBLC, Hollandia) németalföldi szakemberek vállaltak szerepet. Az adatokból összeállított első kiadvány 1990-ben jelent meg. Jelenleg az adattár kiegészítésén és online hozzáférhetővé tételén dolgoznak.

- ▶ **Model Library Association.** Ez a program arra irányul, hogy segítséget nyújtson olyan könyvtárosegyesületeknek, amelyek ugyan megfelelő koncepcióval, sőt bizonyos alapokkal és lehetőségekkel rendelkeznek arra, hogy kifejlesszék szervezetüket és tevékenységüket, csak éppen nincs hozzá elég tapasztalatuk. A program keretében a fejlődő országok pályázati úton anyagi támogatást, illetve szakértői közreműködést is kaphatnak. Az eddigi pályázók közül a kenai LA és a braziliai FeBaB (Federacao Brasileira de Associaoes de Bibliothekarios) részesült támogatásban. Jelenleg a Malaysian LA és az Indonesia LA pályázata vár elbírálásra. A támogatásban részesült két egyesületnek lehetősége nyílt továbbképző tanfolyamok megrendezésére, egyesületi híradó közreadására, önálló titkárság működtetésére.

► **Image, status and reputation of librarianship and information work (ISRLIW).** Ez a könyvtárosi és információs szakma helyzetével és társadalmi elismertségével kapcsolatos kutató-elemző munka az RTMLA legfontosabb programja, és mint ilyen, az IFLA középtávú programjához kapcsolódik. Célja: lehetőség szerint egy olyan objektív kép felvázolása a könyvtáros-információs szakma nemzetközi helyzetéről, alakulását befolyásoló tényezőkről, amely hiteles és mérvadó. Tapasztalatai és következtetései az IFLA-ban ajánlások és cselekvési programok alapjául fognak szolgálni.

A kutatási program ütemezése:

- 1988– 1989: szakirodalmi áttekintés.
A munkát vezette, a beszámolót készítette, és az IFLA párizsi konferenciáján előadta: *Billédi Ferencné* (MKE).
- 1989– 1990: kérdőíves vizsgálatok.
A vizsgálatokat és az adatfeldolgozást irányította: *Hans Prins* (NBLC).

► 1990– 1991: a kutatás összegezése.
A beszámolót elkészíti, és az IFLA 1991. évi konferenciáján előadja: *Hans Prins*.

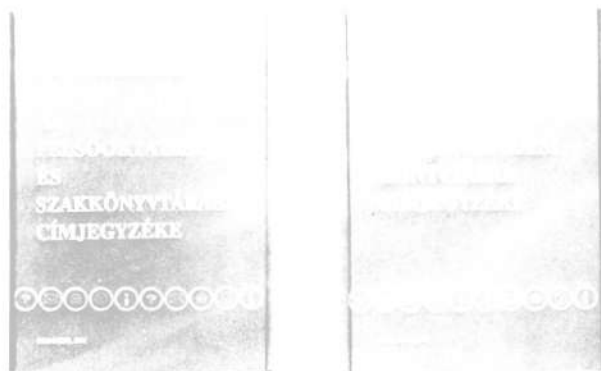
► 1991– 1992: a kutatási eredmények feldolgozása és széles körű megvitatása. Ajánlások készítése az IFLA vezetősége számára.

A munkát vezeti: *Russel Bowden*.

Az RTMLA végrehajtó bizottsága ez évi ülésén Odensében foglalkozott a következő középtávú program tervezésével is. Előreláthatólag folytatódik a LARC bővítése, az ISRLIW-kutatás ajánlásainak kidolgozása, esetleg a Section for Education and Traininggel együttműködve. Új programként jelenne meg a kelet-európai országok könyvtárosegyesületeinek tevékenységét támogató akció. Ennek előkészítésére a bizottság e hirdás szerzőjét kérte fel.

Billédi Ferencné

Két könyvtári címjegyzék, amely újabb kiadásáig a kezünk ügyében lesz

A felsőoktatási és szakkönyvtárak címjegyzéke / Az adatokat összegyűjtötte és a kiadványt szerk. Kovács Katalin, Lukátsné Takács Zsuzsa, Sz. Nagy Lajos. - Bp. : OSZK-KMK, 1991. - 59 p.

A közművelődési könyvtárak címjegyzéke / Az adatokat összegyűjtötte és a kiadványt szerk. Bíró Ferenc. - Bp. : OSZK-KMK, 1991. - 72 p.

Tájékoztatással szolgálni, tájékozódási műszert rendelkezésre bocsátani mindig nagy jótétemény. S még inkább az önát szervezéssel bibelődő napjainkban, amikor az intézmények egész sora szűnik meg, alakul át, vált nevet, és amikor – másfelől – egy sor más intézmény "lép elő a homályból".

Ez érvényes a könyvtárakra is. Különösen a szakkönyvtári szférában vált ingataggá a helyzet. Hadd idézzem a felsőoktatási és szakkönyvtári címjegyzék előszavából a megfelelő passzusokat: a könyvtárak kiválasztásához "támpontul használtuk az 5/1978-as

MM rendelet mellékletét, amely az »országos feladatkörű könyvtárak« listáját tartalmazza; s ezt korrigáltuk, kiegészítettük az időközben lezajlott változások szerint. Több, általunk megkeresett könyvtár maga kérte a kihagyását, mivel az utóbbi idők változásai miatt megváltozott – visszaszorult vagy megszűnt – a tevékenysége (pl. Közlekedési Minisztérium Szakkönyvtára, OTH Könyvtára, MTA Közgazdasági Információs Szolgálat, MAHART Hajózási Szakkönyvtár); néhányat pedig mi látunk szükségesnek mellőzni, miután a bővebb kérdőívünkre adott válaszokból az világott ki, hogy működésük, szolgáltatásai és/vagy személyi ellátottságuk színvonala, esetleg zárt voltak miatt a fent említett – ti. a szolgáltatási – képesség hiányzik belőlük... Mivel elég nagyszámú az intézmények nevében történt változás, az előző – esetleg ismertebb – nevet a Névváltozatok mutatójában adjuk meg." Az előszóban megemlített "időközben lezajlott változások"-on főként a hittudományi főiskolai és jelentősebb egyházi könyvtáraknak a címjegyzékben történő megjelenését kell érteni.

A két címjegyzék lezárási ideje egyaránt 1991. március 15-e (a szerkesztők hazafias érzelmeit tanúsítja ez), s mindkettő egyaránt 5-5 ezer példányban jelent meg. Tételszerkezetük ugyancsak azonos: a könyvtár neve, címe, (ha van) postai címe, telefonszáma (az összes felvett könyvtár közül még mindig akad kettő, amelynek telefonja sincs), (ha van) telefax- és telexszáma, a könyvtár igazgatójának (vezetőjének) a neve (három igazgatói szék nincs betöltve).

A felsőoktatási és szakkönyvtári jegyzékben összesen 202 könyvtár szerepel, de az Országos Széchényi Könyvtár – a Könyvtártudományi és